

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi
PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

*MYO Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının
Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma (Uludağ Üniversitesi
Örneği)*

*For Determining an Investigation of Reading Habits of
Vocational School Students*

Nuray KOÇ
Uludag University, Yenisehir
Ibrahim Orhan Vocational
School, Bursa-Turkey

Beyhane YAZÇAYIR
Uludag University, İnegöl
Vocational School, Bursa-
Turkey

Yasemin ÖZDEMİR
Uludag University, Asım
Kocabıyık Vocational School,
Bursa-Turkey

Selda ÖZBİLGİN
Uludag University, Karacabey
Vocational School, Bursa-
Turkey

Barış SÖNMEZ
Uludag University, İznik
Vocational School, Bursa-
Turkey

Melih SERENGİL
Uludag University,
Vocational School of Social
Sciences, Bursa-Turkey

© 2005 - 2015

PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi

PARADOKS Economics, Sociology and Policy Journal

Mayıs/May 2015, Cilt/Vol: 11, Sayı/Num: Özel Sayı 1 /Special Issue 1

ISSN: 1305-7979

Editör/Editor-in-Chief

Doç.Dr.Sema AY

Editör Yardımcıları/Co-Editors

Doç.Dr.Elif KARAKURT TOSUN

Dr.Hilal YILDIRIR KESER

Uygulama/Design

Dr.Yusuf Budak

Tarandığımız Indexler / Indexes

Dergide yayınlanan yazılardaki görüşler ve bu konudaki sorumluluk yazarlarına aittir. Yayınlanan eserlerde yer alan tüm içerik kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

All the opinions written in articles are under responsibilities of the authors.

None of the contents published cannot be used without being cited.

Yayın ve Danışma Kurulu / Publishing and Advisory Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Emine KOBAN (Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu)

Yrd.Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Dr.Sema AY (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Zerrin FIRAT (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Elif KARAKURT TOSUN (Uludağ Üniversitesi)

Dr.Hilal YILDIRIR KESER (Uludağ Üniversitesi)

Hakem Kurulu / Referee Committee

Prof.Dr.Veyssel BOZKURT (İstanbul Üniversitesi)

Prof.Dr.Recai ÇINAR (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.Mehmet Sami DENKER (Dumlupınar Üniversitesi)

Prof.Dr.R.Cengiz DERDİMAN (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Zeynel DİNLER (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Hasan ERTÜRK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Erkan IŞIĞIÇOK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Bekir PARLAK (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Ali Yaşar SARIBAY (Uludağ Üniversitesi)

Prof.Dr.Şaban SİTEMBÖLÜKBAŞI (Süleyman Demirel Üniversitesi)

Prof.Dr.Veli URHAN (Gazi Üniversitesi)

Prof.Dr.Uğur YOZGAT (Marmara Üniversitesi)

Doç.Dr.Hakan ALTINTAŞ (Sütçü İmam Üniversitesi)

Doç.Dr.Hamza ATEŞ (Kocaeli Üniversitesi)

Doç.Dr.Kenan DAĞCI (Yalova Üniversitesi)

Doç.Dr.Kemal DEĞER (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

Doç.Dr.Bülent GÜNSOY (Anadolu Üniversitesi)

Doç.Dr.Ömer İŞCAN (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Vedat KAYA (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Sait KAYGUSUZ (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Aşkın KESER (Uludağ Üniversitesi)

Doç.Dr.Veli Özer ÖZBEK (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Doç.Dr.Serap PALAZ (Balıkesir Üniversitesi)

Doç.Dr.Abdülkadir ŞENKAL (Kocaeli Üniversitesi)

Doç.Dr.Sevtap ÜNAL (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Sevda YAPRAKLI (Atatürk Üniversitesi)

Doç.Dr.Gözde YILMAZ (Marmara Üniversitesi)

Doç.Dr.Senay YÜRÜR (Yalova Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Aybeniz AKDENİZ AR (Balıkesir Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Doğan BIÇKI (Muğla Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Cantürk CANER (Dumlupınar Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Canan CEYLAN (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Kadir Yasin ERYİĞİT (Uludağ Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Burcu GÜLER (Kocaeli Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Ferhat ÖZBEK (Gümüşhane Üniversitesi)

Yrd.Doç.Dr.Emine KOBAN (Beykoz Lojistik Meslek Yüksek Okulu)

Yrd.Doç.Dr.Ceyda ÖZSOY (Anadolu Üniversitesi)

MYO ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA (ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

FOR DETERMINING AN INVESTIGATIN OF READING HABITS OF VOCATIONAL
SCHOOL STUDENTS

Nuray KOÇ
Uludag University, Yenisehir
Ibrahim Orhan Vocational
School, Bursa-Turkey

Beyhane YAZÇAYIR
Uludag University, İnegöl
Vocational School, Bursa-
Turkey

Yasemin ÖZDEMİR
Uludag University, Asım
Kocabıyık Vocational School,
Bursa-Turkey

Selda ÖZBİLGİN
Uludag University, Karacabey
Vocational School, Bursa-
Turkey

Barış SÖNMEZ
Uludag University, İznik
Vocational School, Bursa-
Turkey

Melih SERENGİL
Uludag University,
Vocational School of Social
Sciences, Bursa-Turkey

Özet:

Okuma alışkanlığı, kişinin yaşamının her döneminde devam ettirilebilen, sürdürülebilirliği olan ve gelişime açık bir davranış modelidir. Yapılan farklı araştırmalarda, Türkiye’de genel olarak okuma kültürünün düşük seviyelerde olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın amacı, meslek yüksekokulu öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının belirlenmesidir. Bu amaçla Uludağ Üniversitesi’ne bağlı 14 meslek yüksekokulunda 4323 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anketten elde edilen verilere göre öğrencilerin program, cinsiyet, yaş, anne-babanın eğitim durumları ve gelir durumları ile gazete, dergi ve kitap okuma alışkanlıkları arasındaki ilişkiler SPSS. 20 programında değerlendirilmiştir. Araştırmada, yaş değişkenine göre kitap okuma dışında herhangi bir anlamlı fark ortaya çıkmazken, cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla kitap ve dergi okuduğu, erkek öğrencilerin de gazete okumayı daha çok tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin program türlerine göre tüm türlerde anlamlı fark ortaya çıkarken, dergi ve gazete türünde eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklar ortaya çıkmıştır. Bunun yanında gelir değişkenine göre sadece kitap türünde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma Alışkanlığı, Okuma Oranı, Meslek Yüksekokulu

Abstract:

Reading habit, which continues at every stage of a person’s life and also it is a behaviour model which opens to sustainability and development. The different researches show that, in general, there is a low levels of reading culture in Turkey. The aims of this study is to determine the reading habits in vocational schools. The data of this study has been collected from the survey which has been applied to 4323 students in 14 Vocational High Schools of Uludag University. In this study, it were researched to the relationship between students’s gender, age, income status, families’s education status, education program and their reading habits. Then all data were evaluated by SPSS. 20. In the results, there is no significant differences according to the age, except reading book, but according to gender, it was determined that female students read to books and magazine more than male students, besides male students prefer to read the newspapers than female students. In addition, there is a significant differences in all types, according to the type of students program, and similarly there is a significant differences in magazines and newspapers according to the their families education status. Besides, it has been determined that, there is a significant difference in types of book only, according to income status.

Key Words: Reading Habit, Reading Rates, Vocational Schools

MYO ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIKLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA (ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

1. GİRİŞ

Bireysel bir faaliyet olarak okuma, sürekli öğrenmeyi sağlayan ve zaman içerisinde bireylerin bilgi gereksinimlerini karşılayan önemli bir yöntemdir. Okuma eyleminin birey ve toplumun bilgi ile ilişkisini sağlayan unsurlardan birisi olarak sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu da okuma alışkanlığının kazanılması ile mümkündür. Ancak okuma alışkanlığının kazanılması uzun bir süreçtir. Bu sürece kültürel değerler, aile yapısı, ekonomik durum, eğitim sistemi ve daha kısa yoldan kitap, dergi, gazete vb. kaynaklar etki etmektedir (Yılmaz ve diğerleri, 2009).

Okuma alışkanlığı TDK sözlüğüne göre; iç ve dış etkilerle davranışın tekrarlanması, hep aynı biçimde gerçekleşmesi sonucu belirlenen şartlanmış davranış biçimi olarak tanımlanan alışkanlık kelimesine bağlı olarak okumanın da tekrarlanması ve hep aynı biçimde gerçekleşmesi ile sağlanabilir (TDK,1992). Odabaş ve diğerleri (2008), okuma alışkanlığını; "bireylerin hayatları boyunca elde ettikleri bilgileri, becerileri, anlayışları güçlendirip arttıran ve aynı zamanda bu değerlerin bireysel ve toplumsal yaşama uyarlanmasına olanak sağlayan bir beceridir." şeklinde tanımlamışlardır (Odabaş ve diğerleri, 2008).

Okuma alışkanlığının kazanılmasında bedensel ve ruhsal değişimin yoğun olarak yaşandığı çocukluk ve gençlik dönemleri önemlidir. Bu nedenle çocukluk ve gençlik dönemleri dikkate alınarak, iyi ve doğru değerlendirme ile birlikte okuma alışkanlığının kazandırılması, özellikle üniversite dönemi gençlerinin bu eylemi yoğun olarak gerçekleştirmeleri önemlidir (Yılmaz,2004).

Okuma alışkanlığına ilişkin literatürde çeşitli araştırmalar mevcuttur. Bunlar, Odabaş ve diğerleri,2008; Yılmaz ve diğerleri, 2009 vb. tarafından öğrenciler ve gençler üzerinde

yapılmış araştırmalardır. Bu araştırmaların sonuçlarına bakıldığında Türk toplumunun okuma düzeylerinin düşük olduğu söylenilebilir.

Ayrıca yapılan bir araştırmaya göre; 2007 yılında yıllık Japonya’da kişi başına 27 kitap düşerken, Türkiye’de 6 kişiye bir kitap düştüğü belirlenmiştir ([www.http://matbaacilarodasi.org.tr/syf.26](http://matbaacilarodasi.org.tr/syf.26), 2014). Bu sonuç, bizim ülke olarak okuma eylemine ne kadar önemle yaklaşmamız gerektiğini de göstermektedir.

Öğrencilere “ğrenmeyi öğretmek” için okuma alışkanlığını kazandırmak gerekmektedir. Okuma alışkanlığı, bireylerin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlayarak, toplumsal yaşamda ekonomik verimliğin, kalkınmanın sağlanması ve demokratik yapının oluşturulmasında temel oluşturmaktadır.

Bu bağlamda, meslek yüksekokulu öğrencilerine okuma alışkanlığı kazandırılmasında ve /veya alışkanlık düzeylerinin arttırılmasında, meslek yüksekokullarının bilinçli uygulamalara daha fazla önem vermeleri gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin okuma alışkanlığı konusundaki bilinç düzeyini belirlemek, öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile cinsiyet, yaş, gelir, anne-baba eğitim durumu ve öğrenim gördükleri program türü arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemektir.

2. YÖNTEM

Çalışmanın grubunu Uludağ niversitesi’ne bağlı 14 meslek yüksekokulunda 1. ve 2. sınıflarda öğrenim gören, rastgele seçilmiş 4323 ön lisans ğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket formunda demografik bilgilere ve kitap, dergi ve gazete okuma alışkanlığına yönelik toplam 30 soru sorulmuştur.

Elde edilen veriler SPSS 20. paket programında değerlendirilmiştir. Değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak için iki değişkenli kay-kare testi (Chi-square testi) uygulanmıştır. Kay-kare testi çoğunlukla anket kullanılan tarama çalışmalarında anket soruları ve soruları cevaplayanların demografik özellikleri arasında bir

ilişki olup olmadığını saptamada kullanıldığı için (Büyüköztürk, 2013), bu testin kullanılması uygun görülmüştür. Elde edilen veriler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Uludağ Üniversitesi'nin 14 Meslek Yüksekokulundan rastgele seçilen 4323 öğrencinin cinsiyet değişkinine göre kitap, dergi ve gazete okuma alışkanlıkları arasında anlamlı ilişki olup olmadığı Tablo 1'de incelenmiştir.

Tablo 1: Cinsiyet Değişkenine Göre Okuma Alışkanlıkları

	Cinsiyet	N	Evet	Hayır	X ²	sd	P
Kitap	Kadın	N %	1758 93,4%	124 6,6%	224,63	1	0,00*
	Erkek	N %	1348 75,6%	435 24,4%			
Dergi	Kadın	N %	1462 77,3%	430 22,7%	172,78	1	0,00*
	Erkek	N %	1030 57%	777 43%			
Gazete	Kadın	N %	1617 85,4%	276 14,6%	12,253	1	0,00*
	Erkek	N %	1619 89,3%	195 10,7%			

* p<0.05

Tablo 1 incelendiğinde, kitap, dergi ve gazete olmak üzere tüm türlerde okuma alışkanlığı konusunda kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0.05). Buna göre kitap okuma (%93,4) ve dergi okuma (%77,3) alışkanlığının kız öğrencilerde daha fazla olduğu ortaya çıkarken, erkek öğrencilerin gazete okuma yüzdesinin (%89,3) daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin yaş değişkinine göre kitap, dergi ve gazete okuma alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Tablo 2'de incelenmiştir.

Tablo 2: Yaş Değişkenine Göre Okuma Alışkanlıkları

	Yaş	N	Evet	Hayır	X ²	sd	P
Kitap	18-20 yaş	N %	2000 85,8%	330 14,2%	6,538	2	0,038*
	21-25 yaş	N %	1025 82,7%	215 17,3%			
	26 ve üstü	N %	77 86,5%	12 13,5%			
Dergi	18-20 yaş	N %	1592 67,8%	755 32,2%	0,733	2	0,693
	21-25 yaş	N %	833 66,4%	421 33,6%			
	26 ve üstü	N %	60 67,4%	29 32,6%			
Gazete	18-20 yaş	N %	2041 86,9%	309 13,1%	1,165	2	0,559
	21-25 yaş	N %	1108 88,0%	151 12,0%			
	26 ve üstü	N %	79 88,8%	10 11,2%			

* p<0.05

Tablo 2’de elde edilen analiz sonuçlarına göre sadece kitap okuma alışkanlığı ve yaş arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (p<0.05). Buna göre kitap okuma konusunda öğrencilerin yüzdeleri incelendiğinde çok büyük fark görünmemesine rağmen özellikle 26 yaş ve üstündeki yaşa sahip öğrencilerin (%86,5) daha çok kitap okuduğu belirlenmiştir. Başka bir ifade ile yaş durumu ile kitap okuma alışkanlığı arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve yaş seviyesi arttıkça kitap okuma alışkanlığının da arttığı söylenebilir.

Öğrencilerin gelir durumu değişkenine göre kitap, dergi ve gazete okuma alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Tablo 3’de incelenmiştir.

Tablo 3: Gelir Durumu Değişkenine Göre Okuma Alışkanlıkları

	Gelir Durumu	N	Evet	Hayır	X ²	sd	P
Kitap	0-500	N %	172 85,1%	30 14,9%	11,913	5	0,036*
	501-750	N	435	80			

		%	84,5%	15,5%			
	751-1000	N	881	136			
		%	86,6%	13,4%			
	1001-1500	N	881	147			
		%	85,7%	14,3%			
	1500-2000	N	444	98			
		%	81,9%	18,1%			
	2001 ve üstü	N	251	62			
		%	80,2%	19,8%			
Dergi	0-500	N	126	79	8,205	5	0,145
		%	61,5%	38,5%			
	501-750	N	351	165			
		%	68,0%	32,0%			
	751-1000	N	683	344			
		%	66,5%	33,5%			
1001-1500	N	698	344				
	%	67,0%	33,5%				
1500-2000	N	376	170				
	%	68,9%	31,1%				
2001 ve üstü	N	230	87				
	%	72,6%	27,4				
Gazete	0-500	N	177	29	0,434	5	0,994
		%	85,9%	14,1%			
	501-750	N	455	64			
		%	87,7%	12,3%			
	751-1000	N	898	130			
		%	87,7%	12,6%			
1001-1500	N	909	134				
	%	87,2%	12,8%				
1500-2000	N	476	70				
	%	87,2%	12,8%				
2001 ve üstü	N	277	40				
	%	87,4%	12,6%				

* p< 0.05

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin gelir durumlarına göre sadece kitap okuma alışkanlıkları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (p<0.05). Buna göre öğrencilerin kitap okuma yüzdeleri incelendiğinde çok büyük fark olmamasına rağmen, gelir seviyesi 1500-2000 üstü olan daha üst gelirli öğrencilerin daha az kitap okuduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin annelerinin eğitim durumu değişkinine göre kitap, dergi ve gazete okuma alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Tablo 4'te incelenmiştir.

Tablo 4: Annelerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Okuma Alışkanlıkları

	Eğitim Durumu	N	Evet	Hayır	X ²	sd	P
Kitap	Okuma yazma yok	N	176	29	2,712	5	0,744
		%	85,9%	14,1%			
	Okuma yazma	N	169	32			
		%	84,1%	15,9%			
	İlkokul	N	1787	326			
		%	84,6%	15,4%			
Ortaokul	N	472	88				
	%	84,3%	15,7%				
Lise	N	441	68				
	%	86,6%	13,4%				
Üniversite	N	54	13				
	%	80,6%	19,4%				
Dergi	Okuma yazma yok	N	131	77	23,025	5	0,00*
		%	63,0%	37,0%			
	Okuma yazma	N	122	80			
		%	60,4%	39,6%			
	İlkokul	N	1407	720			
		%	66,1%	33,9%			
Ortaokul	N	389	179				
	%	68,5%	31,5%				
Lise	N	384	134				
	%	74,1%	25,9%				
Üniversite	N	53	14				

		%	79,1%	20,9%			
Gazete	Okuma yazma yok	N	169	39	9,457	5	0,092
		%	81,3%	18,8%			
	Okuma yazma	N	181	24			
		%	88,3%	11,7%			
	İlkokul	N	1880	253			
		%	88,1%	11,9%			
	Ortaokul	N	493	75			
%		86,8%	13,2%				
Lise	N	449	68				
	%	86,8%	13,2%				
Üniversite	N	56	11				
	%	83,6%	16,4%				

* p< 0.05

Tablo 4'te elde edilen analiz sonuçlarına göre sadece dergi okuma alışkanlığı ve annenin eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (p<0.05). Bulgulara göre en fazla üniversite mezunu anneleri olan öğrencilerin (%79,1) dergi okuma alışkanlığı olduğu, en az da okuma yazma düzeyinde anneleri olan öğrencilerin (%60,4) dergi okuma alışkanlığı olduğu belirlenmiştir. Bu da annelerin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin dergi okuma alışkanlığının artması arasında anlamlı bir ilişki olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin babalarının eğitim durumu değişkinine göre kitap, dergi ve gazete okuma alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Tablo 5'te incelenmiştir.

Tablo 5: Babaların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Okuma Alışkanlıkları

	Eğitim Durumu	N	Evete	Hayır	X ²	sd	P
Kitap	Okuma yazma yok	N	57	13	3,065	5	0,690
		%	81,4%	18,6			
	Okuma yazma	N	86	12			
		%	87,8%	12,2%			
	İlkokul	N	1431	267			

		%	84,3%	15,7%			
	Ortaokul	N	646	108			
		%	85,7%	14,3%			
	Lise	N	682	115			
		%	85,6%	14,4%			
	Üniversite	N	195	40			
		%	83,0%	17,0%			
Dergi	Okuma yazma yok	N	39	31	7,796	5	0,168
		%	55,7%	44,3%			
	Okuma yazma	N	66	32			
		%	67,3%	32,7%			
	İlkokul	N	1136	577			
		%	66,3%	33,7%			
Ortaokul	N	516	247				
	%	67,6%	32,4%				
Lise	N	563	248				
	%	69,4%	30,6%				
Üniversite	N	167	70				
	%	70,5%	29,5%				
Gazete	Okuma yazma yok	N	43	27	45,386	5	0,00*
		%	61,4%	38,6%			
	Okuma yazma	N	85	12			
		%	87,6%	12,4%			
	İlkokul	N	1517	204			
		%	88,1%	11,9%			
Ortaokul	N	678	86				
	%	88,7%	11,3%				
Lise	N	705	107				
	%	86,8%	13,2%				
Üniversite	N	204	33				
	%	86,1%	13,9%				

* p< 0.05

Tablo 5 incelendiğinde, sadece gazete okuma alışkanlığı ve babanın eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (p<0.05). Analiz sonuçlarına göre, belirgin bir şekilde en az okuma yazma bilmeyen babaları olan öğrencilerin (%61,4) gazete okuma alışkanlığı olduğu belirlenmiştir. Bu da öğrencilerin gazete okuma konusunda babalarını model aldıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin okudukları programlara göre kitap, dergi ve gazete okuma alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Tablo 6'da incelenmiştir.

Tablo 6: Program Değişkenine Göre Okuma Alışkanlıkları

	X ²	sd	P
Kitap	169,349	34	0,00*
Dergi	132,984	34	0,00*
Gazete	82,594	34	0,00*

* p< 0.05

Tablo 6'dan elde edilen analiz sonuçlarına göre bütün program türlerine göre kitap, dergi ve gazete okuma alışkanlıkları konusunda anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (p<0.05). Buna göre meslek yüksekokulunda 49 farklı programda eğitimine devam eden öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarına baktığımızda en çok Tıbbi Dokümantasyon programındaki öğrencilerin (%95,2) bu alışkanlığa sahip olduğu görülürken, en az Elektronik Teknolojisi programındaki öğrencilerin (%60,1) kitap okuduğu saptanmıştır.

Bununla beraber dergi okuma alışkanlıklarını incelediğimizde ise, en çok Turizm programı öğrencilerinin (%82,2) dergi okuduğu, en az da Elektronik Teknolojisi programı öğrencilerinin (%40,5) dergi okuduğu ortaya çıkmıştır.

Ayrıca gazete okuma alışkanlıklarını ele aldığımızda da, en çok Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık programındaki öğrencilerin (%97) gazete okuduğu, en az da Acil Yardım programındaki öğrencilerin (%52) gazete okuduğu ortaya çıkmıştır.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Günümüzde çevrede ya da dünyada meydana gelen olaylardan haberdar olmak, bunları yakından takip etmek, olumlu gelişmeleri yaşamına katmak oldukça fayda

sağlayacağı tartışmasız kabul görmektedir. Bunun içinde bireylerin okuma alışkanlığını kazanması zorunlu hale gelmektedir.

Çalışma sonuçlarına göre genel anlamda öğrencilerin büyük çoğunluğunun kitap (%83,6) ve gazete (%87,2) okuma alışkanlıklarının olduğunu, yine yarıdan biraz daha fazla olan bir kısmının da dergi okuduğu (%60,2) ortaya çıkmıştır. Genel anlamda bakıldığında bu oran olumlu görülse de, bazı öğrencilerin sadece ders kitaplarını okumayı da kitap okuma alışkanlığı olarak algıladığı düşünülmektedir. Bu durum da meslek yüksekokulu öğrencilerinin görülenin aksine daha düşük kitap okuma alışkanlığı olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Nitekim Esgin ve Karadağ'ın (2000) yaptığı çalışmada da üniversite öğrencilerinin yalnız % 26'sının ders dışı kitapları okudukları ortaya çıkmıştır. Bu sonucun bu durumu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Yine çalışmadan elde edilen verilere göre cinsiyet değişkeni ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişkiye baktığımızda, kız ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuş, kitap ve dergi okuma alışkanlığının kız öğrencilerde daha fazla olduğu erkek öğrencilerin de gazete okuma alışkanlığının daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla kitap okudukları belirlenmiştir (Gönen, Çelebi ve Işıtan, 2004; Arslan, Çelik ve Çelik, 2009; Başaran ve Ateş, 2009; Hassell ve Lutz, 2006; İşeri, 2010). Bu da araştırma sonuçlarının diğer benzer çalışmaların sonuçları ile örtüştüğünü göstermektedir.

Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin yaşları ve kitap okuma alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmış, 26 yaş ve üstündeki yaşa sahip öğrencilerin (%86,5) daha çok kitap okuduğu belirlenmiştir.

Çalışmada öğrencilerin gelir durumları ve kitap okuma alışkanlıkları arasında anlamlı bir ilişki saptanmış, gelir seviyesi 1500-2000 üstü olan daha üst gelirli öğrencilerin daha az kitap okuduğu saptanmıştır. Buradan da görüldüğü gibi kişi okuma alışkanlığına sahipse koşulları ve gelir seviyesi ne olursa olsun okumayı sürdürdüğü şeklinde yorumlanabilir.

Çalışma sonuçlarına göre anne ve babaların eğitim durumları ve okuma alışkanlıkları arasında da anlamlı ilişkiler ortaya çıkmıştır. Buna göre annelerin eğitim seviyesi arttıkça öğrencilerin dergi okuma alışkanlıklarında da artma olduğu görülmüştür. Benzer olarak

babaların eğitim seviyesi arttıkça öğrencilerin gazete okuma alışkanlıklarının da arttığı belirlenmiştir. Bu araştırma bulgularına benzer olarak Wilson'ın (2007) yaptığı çalışmaya göre ailelerin günlük gazete okuma alışkanlıklarının lise öğrencileri olan çocuklarının gazete okuma alışkanlıklarını etkilediği ortaya çıkmıştır. Bu da belli bir eğitim seviyesinde olan ailelerin kendi okuma alışkanlıkları ile çocuklarına birer model olduklarını göstermektedir.

Bununla beraber, öğrencilerin öğrenim gördükleri programlar ve okuma alışkanlıkları arasında da anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre 49 farklı programda öğrenim gören meslek yüksekokulu öğrencileri arasında en çok Tıbbi Dokümantasyon programındaki öğrenciler kitap okurken, dergi okuma alışkanlığı konusunda ilk sırayı Turizm programı öğrencileri almış, gazete okuma alışkanlığı konusunda ise öncülüğü Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık programındaki öğrenciler almıştır. Genel olarak tüm programlardaki okuma alışkanlıklarına baktığımızda teknik alandaki bölümlerdeki öğrencilerin daha az okuma alışkanlıkları olduğu saptanırken, sağlık alanındaki programlardaki öğrencilerin daha çok okuma alışkanlığı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin öğrenim gördükleri programlara göre okuma alışkanlığı konusunda bilinç düzeylerinin değiştiği şeklinde yorumlanabilir.

Bu sonuçlar doğrultusunda, meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin okuma alışkanlıklarına yönelik aşağıdaki öneriler verilebilir:

- 1- Meslek yüksekokulundaki öğrencilerin okuma alışkanlıklarını kazandırmak için ders içeriklerinde yer alan “Araştırma Yöntem ve Teknikleri” ve “Kişisel Gelişim” gibi okuma ve araştırmaya yönelik seçmeli derslerin açılması teşvik edilebilir ya da bu tür dersler zorunlu olabilir.
- 2- Öğrencilerin daha çok kitap okumaları konusunda meslek yüksekokulları tarafından okullarda projeler yapılabilir ya da kitap okuyan öğrenciler ödüllendirilerek öğrencilerin okuma alışkanlıkları arttırılabilir.
- 3- Üniversite merkez kütüphaneleri dışında özellikle ilçe meslek yüksekokullarında da kütüphaneler oluşturulmalıdır. Kütüphaneler güncel kitap, dergi ve gazeteler ile sürekli yenilenebilir ve zenginleştirilebilir.

- 4- Öğrencilerin kütüphane kaynaklarından yararlanma açısından bilgilendirilme düzeylerini artırabilmek amacı ile oryantasyon programları düzenlenebilir.
- 5- Öğrencilerin kitap okuma konusunda ilgilerini çekmek ve arttırmak için özellikle ilçelerde yazarlarla söyleşi ve imza günleri gibi etkinlikler düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Y., ÇELİK, Z., ÇELİK, E. (2009). "Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığına Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi", PÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 26, 113-124.
- BAŞARAN, M. ve ATEŞ, S. (2009). "İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi", GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(1), 73-92.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş.(2013) .Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Pegem Akademi:Ankara.
- ESGİN, A. ve KARADAĞ, Ö. (2000). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı. Popüler Bilim, 19-23.
- HASSELL, S. H.& LUTZ, C. (2006). "A Survey of the Habits and Attitudes of Urban Middle School Students toward Leisure Reading", Young Adult Library Services, 39-45.
- İŞERİ, K. (2010). "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Tutumlarının İncelenmesi", Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7(2), 469-487.
- GÖNEN, M., ÇELEBİ Ö.E. ve İŞİTAN S. (2004). İlköğretim 5., 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 164, 60-173.
- ODABAŞ, H. , ODABAŞ, Z.Y. , POLAT, C. (2008), Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği. Bilgi Dünyası, 9(2), 431-465
- TDK (1992), Türk Dil Kurumu Sözlüğü, 52
- WILSON, B.C. (2007). "A Newspaper Reading Habit in College Students: Family Newspaper Literacy Practices K-12 Newspaper Exposure , and Civic Interest", United States: Degree of Doctor Philosophy.

YILMAZ, B.(2004). Öğrencilerin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıklarında Ebeveynlerin Duyarlılığı. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 115-136.

YILMAZ, B. , KÖSE, E. , KORKUT, Ş. (2009), Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23,1 ,22-51

[www.http://matbaacilarodasi.org.tr/syf.26](http://matbaacilarodasi.org.tr/syf.26), (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2014).